

Θέματα στοιχειομετρίας

ΘΕΜΑ 1°

Ο ορύχαλκος είναι κράμα που αποτελείται από Zn ($A_r=65$) και από Cu ($A_r=63,5$). Δείγμα ορυχάλκου 12,85g βυθίζεται σε διάλυμα περίσσειας υδροχλωρικού οξέος με αποτέλεσμα την απελευθέρωση 2,24L (stp) αερίου υδρογόνου .
Να βρεθεί η περιεκτικότητα % w/w του κάθε μετάλλου στο δείγμα.

Υπόδειξη :

Βήμα 1° : Γνωρίζουμε ότι από τα μέταλλα Cu ,Zn του ορείχαλκου με το υδροχλωρικό οξύ αντιδρά μόνο ο Zn σύμφωνα με την αντίδραση :

$Zn+2HCl \rightarrow ZnCl_2+H_2$. Επομένως μπορούμε να υπολογίσουμε τα moles του Zn που αντέδρασαν (ο υπολογισμός πραγματοποιείται σύμφωνα με το βήμα 2° και 3°). Αν υπολογίσουμε τα moles του Zn ,θα υπολογίσουμε και τη μάζα του στο δείγμα ,άρα και το ποσοστό του σε αυτό.

Βήμα 2° : Μετατρέπουμε τα 2,24L H_2 σε moles διαιρώντας με το 22,4L

Βήμα 3° : Από τα moles του H_2 με τη βοήθεια της αντίδρασης του βήματος 1° υπολογίζουμε στοιχειομετρικά και τα moles του Zn γνωρίζοντας ότι ισχύει :

$$n_{Zn} = n_{H_2} \times \frac{\text{Συντελεστής Zn στην αντίδραση}}{\text{Συντελεστής } H_2 \text{ στην αντίδραση}}$$

Βήμα 4° : Γνωρίζοντας τα mol του Zn ,υπολογίζουμε τη μάζα του από τη σχέση $m_{Zn}=n_{Zn} \times 65$.

Βήμα 5° : Το ποσοστό του Zn υπολογίζεται ως $\frac{m_{Zn}}{m_{\text{δείγματος}}} \times 100\%$

Το ποσοστό του Cu προκύπτει ως 100%-ποσοστό του Zn .

ΘΕΜΑ 2°

Ο μπρούντζος είναι κράμα που αποτελείται από Cu ($A_r= 63,5$) και Sn ($A_r= 119$) .

Δείγμα μπρούντζου 30,15g βυθίζεται σε διάλυμα περίσσειας υδροχλωρικού οξέος με αποτέλεσμα την παραγωγή 4,48L αερίου υδρογόνου (stp)
Να βρεθεί η περιεκτικότητα % w/w του κάθε μετάλλου στο δείγμα.

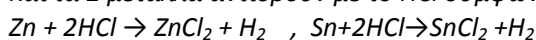
ΘΕΜΑ 3°

Δείγμα κράματος 48,7g που αποτελείται από Zn ($A_r=65$) και Sn ($A_r=119$) βυθίζεται σε διάλυμα περίσσειας υδροχλωρικού οξέος με αποτέλεσμα την παραγωγή 11,2L αερίου H_2 (stp) .

Να βρεθεί η περιεκτικότητα % w/w του κάθε μετάλλου στο δείγμα.

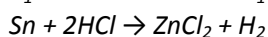
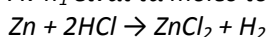
Υπόδειξη :

Και τα 2 μέταλλα αντιδρούν με το HCl σύμφωνα με τις αντιδράσεις :

Επομένως τα 11,2 L H_2 προέρχονται από την αντίδραση και των δύο μετάλλων.

Αν n_1 είναι τα moles του Zn και n_2 είναι τα moles του Sn ισχύει

Επομένως για την επίλυση του προβλήματος πρέπει να υπολογίσουμε τα n_1 και n_2 .

Όταν οι άγνωστοι είναι 2 , χρειαζόμαστε και 2 εξισώσεις.

Η 1^η εξίσωση προκύπτει από τα moles του H₂.

$$\text{Ισχύει } n_{\text{H}_2} = n_1 + n_2, \text{ ακόμη } n_{\text{H}_2} = \frac{11,2}{22,4}$$

Η 2^η εξίσωση προκύπτει από τη μάζα του δείγματος.

$$m_{\text{δείγματος}} = m_{\text{Zn}} + m_{\text{Sn}}$$

$$48,7 = 65n_1 + 119n_2$$

Λύνοντας το σύστημα υπολογίζουμε τα n₁ και n₂.

Η μάζα του Zn είναι m_{Zn}=65n₁ και η μάζα του Sn είναι m_{Sn}=119n₂

$$\text{Ποσοστό Zn} = \frac{m_{\text{Zn}}}{m_{\text{δείγματος}}} \times 100\% , \text{ Ποσοστό Sn} = \frac{m_{\text{Sn}}}{m_{\text{δείγματος}}} \times 100\%$$

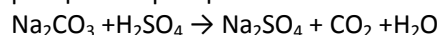
ΘΕΜΑ 4^ο

Δείγμα κράματος Fe(A_r=56) και Ni(A_r=59) μάζας 34,8g βυθίζεται σε περίσσεια HCl με αποτέλεσμα την παραγωγή 13,44L αερίου υδρογόνου σε στρ.

Να βρεθεί η περιεκτικότητα % w/w του κάθε μετάλλου στο δείγμα.

ΘΕΜΑ 5^ο.

10,6g Na₂CO₃ αντιδρά με περίσσεια H₂SO₄ με αποτέλεσμα την παραγωγή αερίου CO₂ σύμφωνα με την αντίδραση :

Το αέριο CO₂ διαβιβάζεται σε διάλυμα περίσσειας Ca(OH)₂ με αποτέλεσμα το σχηματισμό ιζήματος CaCO₃ σύμφωνα με την αντίδραση: Ca(OH)₂ + CO₂ → CaCO₃ + H₂O

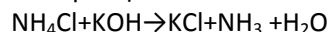
Να υπολογιστεί η μάζα του ιζήματος που σχηματίστηκε.

Δίνονται οι σχετικές ατομικές μάζες των στοιχείων :

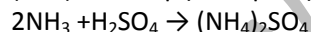
Na=23 , C=12 , O=16, Ca=40

ΘΕΜΑ 6^ο

Ποσότητα NH₄Cl αντιδρά με περίσσεια KOH προς σχηματισμό αέριας NH₃ σύμφωνα με την αντίδραση :

Η αμμωνία διαβιβάζεται σε διάλυμα περίσσειας H₂SO₄ προς σχηματισμό 13,2g άλατος (NH₄)₂SO₄ σύμφωνα με την αντίδραση :

Να υπολογιστεί η αρχική ποσότητα σε g του NH₄Cl .

Δίνεται για το S(A_r=32).

Υπόδειξη για τα θέματα 5 και 6 .

Βήμα 1^ο : Βρίσκουμε το κοινό σώμα , δηλαδή το σώμα που μετέχει και στις δύο αντιδράσεις.

Βήμα 2^ο : Ότι δεδομένο μας δίνει το θέμα το μετατρέπουμε σε mole.

Βήμα 3^ο : Βρίσκουμε από τη στοιχειομετρία της αντίδρασης τα mole του κοινού σώματος στην αντίδραση που μας δίνει δεδομένα.

Βήμα 4^ο : Μεταφέρουμε τα moles του κοινού σώματος που υπολογίσαμε στο βήμα 3^ο στην άλλη αντίδραση .

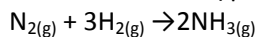
Βήμα 5^ο : Βρίσκουμε από τη στοιχειομετρία της αντίδρασης τα moles του σώματος που μας ζητάει κάτι το θέμα .

Βήμα 6^ο : Μετατρέπουμε τα moles του ζητούμενου σώματος σε μάζα ή σε όγκο ανάλογα με τι απαιτεί το θέμα.

ΘΕΜΑ 7^ο

Η αμμωνία $\text{NH}_3(\text{g})$ παράγεται βιομηχανικά με τη διαδικασία του Haber.

Η διαδικασία αυτή βασίζεται στην παρακάτω χημική εξίσωση :

Αν θέλουμε να παραχθούν 20 moles $\text{NH}_3(\text{g})$, πόσα moles $\text{N}_2(\text{g})$ πρέπει να αντιδράσουν ;

Απάντηση :

Γενικά για να υπολογίσουμε τα moles του σώματος που μας ζητά το πρόβλημα (η ζητούμενο) θα πρέπει να πολλαπλασιάσουμε τα moles του σώματος που μας δίνει δεδομένα το πρόβλημα (η δεδομένο) με το λόγο

συντελεστής ζητούμενου σώματος στην αντίδραση (moles)

συντελεστή δεδομένου σώματος στην αντίδραση(moles)

Στο συγκεκριμένο παράδειγμα το δεδομένο σώμα είναι η NH_3 με $n=20$ moles και συντελεστή στην αντίδραση 2.

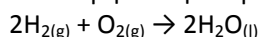
Το ζητούμενο σώμα είναι το N_2 με συντελεστή 1.

Εφαρμόζοντας :

$$n_{\text{N}_2} = 20 \text{ moles NH}_3 \times \frac{1(\text{mole})\text{N}_2}{2(\text{moles})\text{NH}_3} = 10 \text{ moles N}_2$$

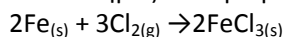
ΘΕΜΑ 8^ο

A. Θεωρήστε την παρακάτω αντίδραση :

Πόσα moles O_2 πρέπει να αντιδράσουν για να παραχθούν 100 moles H_2O ;

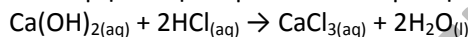
B. Ο σίδηρος αντιδρά με το αέριο χλώριο σχηματίζοντας το χλωριούχο σίδηρο (III)

Πόσα moles Cl_2 πρέπει να αντιδράσουν για να παραχθούν $2N_A$ μόρια FeCl_3 ;

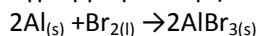
Πόσα moles FeCl_3 θα παραχθούν αν αντιδράσουν πλήρως με περίσσεια Fe , $3N_A$ μόρια Cl_2 ;

Γ. Θεωρήστε την παρακάτω αντίδραση :

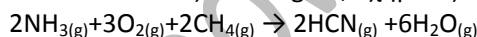
Πόσα moles CaCl_2 και H_2O θα παραχθούν αν αντιδράσουν πλήρως $10N_A$ μόρια HCl ;

Δ. Το βρωμιούχο αργίλιο μπορεί να παρασκευαστεί κατά την αντίδραση «σκόνης» αργιλίου με υγρό βρώμιο σύμφωνα με την αντίδραση.

Πόσα moles Br_2 πρέπει να αντιδράσουν με περίσσεια Al , ώστε να παραχθούν 5 mol AlBr_3 ;

E. Το αέριο υδροκυάνιο (HCN) που χρησιμοποιείται για την παρασκευή σκληρών και διαφανών πλαστικών όπως το Plexiglas , σχηματίζεται σύμφωνα με την παρακάτω αντίδραση :

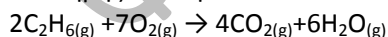

Πόσα moles O_2 απαιτούνται για την πλήρη αντίδραση 1,2 moles NH_3 ;

Πόσα moles H_2O περιμένουμε να σχηματιστούν κατά την πλήρη αντίδραση 12,5 mol CH_4 ;

ΣΤ. Το αέριο αιθάνιο C_2H_6 είναι συστατικό του φυσικού αερίου .

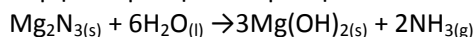
Η πλήρης καύση του αιθανίου περιγράφεται από την παρακάτω χημική εξίσωση :

Πόσα moles O_2 , απαιτούνται για την πλήρη αντίδραση 13,9 moles C_2H_6 ;

Πόσα moles H_2O παράγονται από την πλήρη αντίδραση 1,4 mol O_2 με αιθάνιο;

Z. Το αζωτούχο μαγνήσιο αντιδρά με νερό παράγοντας υδροξείδιο του μαγνησίου και αμμωνία σύμφωνα με την αντίδραση :

Να βρείτε τον αριθμό των μορίων του νερού που απαιτούνται για την πλήρη αντίδραση

2,3 moles Mg_2N_3 , πόσα μόρια $\text{Mg}(\text{OH})_2(\text{s})$ παράγονται σε αυτή την περίπτωση ;

H. Το βανάδιο $\text{V}(\text{s})$ αντιδρά με το $\text{O}_2(\text{g})$ προς σχηματισμό των οξειδίων $\text{VO}_2(\text{s})$, $\text{V}_2\text{O}_3(\text{s})$ και $\text{V}_2\text{O}_5(\text{s})$

Πόσα moles O_2 απαιτούνται για την πλήρη αντίδραση 0,56 mol V προς σχηματισμό του V_2O_5 ;

Πόσα moles V , απαιτούνται για την παραγωγή 7,47 moles VO_2 ;

Πόσα moles V απαιτούνται για την πλήρη αντίδραση 5,39 moles O_2 προς σχηματισμό V_2O_3 ;

Θ. Το άζωτο $\text{N}_2(\text{g})$ αντιδρά με το $\text{O}_2(\text{g})$ προς σχηματισμό των οξειδίων NO , NO_2 και N_2O .

Πόσα moles O₂ απαιτούνται για την πλήρη αντίδραση 0,09 moles N₂ προς σχηματισμό N₂O ;
 Πόσα moles O₂ απαιτούνται για την πλήρη αντίδραση 0,09 moles N₂ προς σχηματισμό NO₂ ;

ΘΕΜΑ 9°

Στα διαστημόπλοια το διοξείδιο του άνθρακα που παράγεται από την ανάσα των αστροναυτών πρέπει να βρίσκεται σε χαμηλές συγκεντρώσεις στο εσωτερικό των καμπινών.

Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο το διοξείδιο του άνθρακα «περνά» διαρκώς από μεταλλικά κάνιστρα (κουτιά) που περιέχουν κόκκους υδροξειδίου του λιθίου, όπου και πραγματοποιείται η παρακάτω αντίδραση : $\text{CO}_{2(g)} + 2\text{Li}(\text{OH})_{(s)} \rightarrow \text{Li}_2\text{CO}_{3(s)} + \text{H}_2\text{O}_{(g)}$.

Τα κάνιστρα πρέπει να αλλαχθούν όταν το LiOH έχει αντιδράσει πλήρως.

Οι μηχανικοί που κατασκευάζουν το διαστημόπλοιο πρέπει να υπολογίσουν την ποσότητα του LiOH (M_r=23,9), ώστε ένα κάνιστρο να αρκεί για έναν αστροναύτη για ολόκληρη ημέρα. Αν ένας αστροναύτης παράγει στη διάρκεια 1 ημέρας 1000g CO₂ (M_r=44), να υπολογιστεί η μάζα σε g LiOH που πρέπει να περιέχει το κάθε μεταλλικό κάνιστρο.

ΘΕΜΑ 10°

Το μίγμα καυσίμων που χρησιμοποιείται για την εκτόξευση διαστημοπλοίων αποτελείται από υδραζίνη N₂H₄ (M_r=32,06) και επιτεταρτοξείδιο του αζώτου N₂O₄. Τα δύο συστατικά του μίγματος αντιδρούν σχηματίζοντας αέριο N₂ (M_r=28,01) και H₂O.

Να υπολογιστεί η μάζα του N₂ που παράγεται κατά την πλήρη αντίδραση 50g υδραζίνης

Στρατηγική για τη λύση :

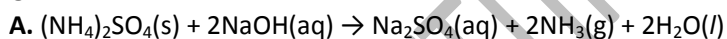
Βήμα 1° : Γράφουμε τη χημική εξίσωση της αντίδρασης

Βήμα 2° : Μετατρέπουμε ότι δεδομένο μας δίνει το πρόβλημα σε mole

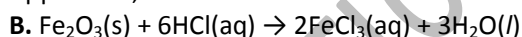
Βήμα 3° : Βρίσκουμε τα moles του σώματος που μας ζητάει κάτι το πρόβλημα με τη βοήθεια της χημικής εξίσωσης

Βήμα 4° : Μετατρέπουμε τα moles του σώματος που υπολογίσαμε στο βήμα 3° σε ότι μας ζητάει το πρόβλημα

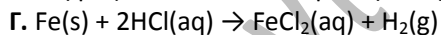
ΘΕΜΑ 11°

Πόση μάζα υδροξειδίου του νατρίου απαιτείται για την πλήρη αντίδραση 15,4g θειικού αμμωνίου ;

Πόση μάζα HCl απαιτείται για την πλήρη αντίδραση 100g Fe₂O₃ ;

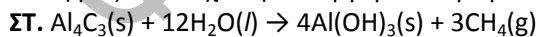
Πόση μάζα απαιτείται για την πλήρη αντίδραση 3,65g Fe;

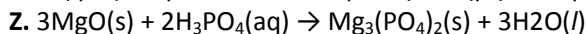
Πόσα g αερίου οξυγόνου παράγονται αν κατά την πλήρη διάσπαση ποσότητας N₂O₅ παρήχθησαν 2,34g NO₂

Πόση μάζα θειούχου ψευδαργύρου παράγεται κατά την πλήρη αντίδραση 32g S₈ ;

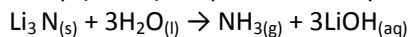
Πόση μάζα νερού απαιτείται για την πλήρη αντίδραση 25g Al₄C₃ ;

Πόσα g οξειδίου του μαγνησίου απαιτούνται για την πλήρη αντίδραση 33,5g φωσφορικού οξέος ;

ΘΕΜΑ 12°

Θεωρήστε την παρακάτω αντίδραση

Αν 4,86g αζωτούχου λιθίου αντιδρούν με 5,8g H₂O, να βρείτε ποιο είναι το περιοριστικό σώμα.

Απάντηση :

Τι μας ζητά το πρόβλημα :

Να βρούμε αν το αζωτούχο λίθιο ή το νερό είναι το περιοριστικό σώμα.

Τι μας δίνει το πρόβλημα :

Αντιδρών : Li₃N μάζας 4,86g

Αντιδρών : H₂O μάζας 5,8g

Προϊόν : NH₃

Προϊόν : LiOH

Πως λύνεται το πρόβλημα :

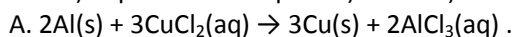
Αρχικά μετατρέπω τις μάζες σε moles. Χρησιμοποιώ τα moles και με τη βοήθεια της στοιχειομετρίας της αντίδρασης υπολογίζω πόσα moles NH₃ παράγονται όταν αντιδρά ολόκληρη η ποσότητα του Li₃N.

Ομοίως υπολογίζω πόσα moles NH₃ παράγονται όταν αντιδρά ολόκληρη η ποσότητα του H₂O.

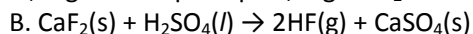
Το περιοριστικό σώμα είναι αυτό που παράγει τη μικρότερη ποσότητα NH₃.

ΘΕΜΑ 13°

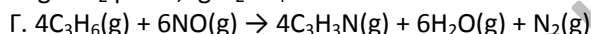
Για τις παρακάτω αντιδράσεις που σας δίνονται να βρεθεί το περιοριστικό σώμα

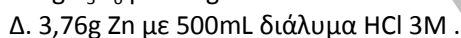
0,25g Al αντιδρούν με 0,51g CuCl₂

10g CaF₂ με 15,5g H₂SO₄

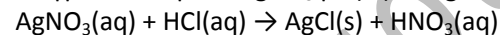

126g C₃H₆ με 175g NO

ΘΕΜΑ 14°

Δείγμα ακάθαρτου AgNO₃ μάζας 0,34g αντιδρά με περίσσεια HCl σύμφωνα με την αντίδραση :

.Το αποτέλεσμα της αντίδρασης είναι η παραγωγή 0,213g AgCl.

Να υπολογιστεί ο βαθμός καθαρότητας (%) του αρχικού δείγματος.

Υπόδειξη :

Βήμα 1° : Με τη βοήθεια της στοιχειομετρίας της αντίδρασης υπολογίζω τα moles του AgNO₃

που αντέδρασαν. Στη συνέχεια υπολογίζω τη μάζα του AgNO₃ που αντέδρασε με τη βοήθεια των

moles : $m = n \times M_r$

Βήμα 2° : Ο βαθμός καθαρότητας υπολογίζεται ως εξής :

$$\frac{\text{Μάζα AgNO}_3 \text{ που αντέδρασε}}{\text{Μάζα του δείγματος}} \times 100\%$$